

kuukauden, valitseminen ja parodinen ote, liioitellut lupaukset ja kääntymyskertomukset. SARL:n kampanjojen ilmeeseen eivät auktoriteetit ja esimerkkikansalaiset ole istuneet kuten joihinkin läänien kuiviin kuukausiin. Emme ole halunneet käynnistää mitään ”seuraa johtaa” -leikkiä, pikemminkin päinvastoin.

Kampanjojen teemoilla olemme halunneet kytkeä päihteet joihinkin laajoihin kysymyksiin ja arvopäämääriin ja välttää suppean alkoholiin tuijottamisen. Teemoja ovat olleet ”Anna — älä ota”, ”Parempi luoda ja juopua elämästä kuin juoda ja luopua elämästä”, ”Ihminen ei ole saari”, ”1984 — Älä alistu” ja ”Juomalakko — hyppy tunteittomaan”. Usein kampanjaan on liittynyt rahankeräys; säästyneet viinarahat on haluttu antaa prosenttiliikkeen tileille tai omalle palestiinalaiselle kummityölle. Tämä on tietysti motivoinut toisia ja karkottanut toisia. Kytkenällä on haluttu osoittaa (osoitella?) yhteyksiä henkilökohtaisten ja globaalien kysymysten välillä.

Olemme horjuneet kahden kannan välillä siinä, kuinka julkisia tai yksityisiä muotoja juomalakkoilulle tulisi antaa. Toista ääripäätä ovat edustaneet haastelijat Ylioppilaslehdessä ja ”Olen kuiva” -rintanapit, toista kaavailut luopua jopa yhteisestä kuukaudesta ja tehdä vain ideaa tunnetuksi. Kokemuksemme mukaan edellisen tyyppinen kampanjointi tuottaa myös itsenäistä lakkoulu. Kaikista haaveista hallinta tapahtumia tai edes olla selvillä niistä on ollut luovuttava. Juomalakkoilusta näyttää muodostuvan miltei maanalainen, spontaani ja hallitsematon liike.

Markku Soikkeli

Kysymyksiä vastauksiin

Mikä on, kun emme näe metsää puilta? Raittiusjärjestöt ovat tyytyväisiä omaan toimintaansa ja liikkeeseensä, valtionavut hetken mietittyvät ja niiden puolesta kamppailtiin, mutta lopputulos lienee entisenlainen. Järjestöjen tyytyväisyys itseensä jatkuu.

Voimme puhua terveyskasvatuksesta kauniin sanoin seminaareissamme ja palaverissamme. Mikäs sen hienompaa, tähtäämehän silloin yleisiin päämääriin: koko kansan parempaan tulevaisuuteen. Silti jaksan epäillä raittiusjärjestön kykyä vastata yhteiskunnassa esiintyviin todellisiin sosiaalisiin ongelmiin, sitähän minkä tahansa aineen käyttö osoittaa. Ja jos puhumme ainoastaan aineista, jatkamme moralisointia. Mikä järjestö on aidosti kiinnostunut ihmisten mielenterveydestä?

Turha meidän on edes spekuloida omaa tilannettamme, niin kuin nyt monilla seminaareilla olemme tehneet. Saattaa olla, että se peili, johon meidän tulisi tuijottaa, olisi viisainta pirstoa tuhansiksi sirpaleiksi. Jatkamme kuitenkin tarrojen painatusta, ja sehän nyt on tiedetystikin yhteiskunnassa raitistava tekijä. Jokainen raittiusjärjestö tuottaa vaihtelevan määrän paperisaastetta: esitteitä, lehtiä ja muuta roinaa. Onko olemassa kulutustutkimuksia? Luetaanko tuotoksiamme vai toimimmeko todellakin itsetarkoituksellisesti vain valtionapujen saamiseksi?

Onhan meillä, onpa hyvinkin. Olemassaolon oikeutus, oikeus kokea toimintamme tarpeelliseksi, hyödylliseksi. Raadollisessa mielessäni olen jopa joskus miettinyt raittiusjärjestöjen toiminnan asettamista tulosvastuulliseksi. Pärjätköön se, joka saa jotain aikaan. Nutturapäämummoja ei tässä työssä kaivata, tarvitaan ihmisiä, jotka tosiaankin ovat valmiita ottamaan kärkevästi kantaa yhteiskuntamme kehitykseen. Mitkä mahdollisuudet ihmisellä on elämänsä hallintaan, jos pitäydytään suppeassa, yksisilmäisessä ja ainekeskeisessä ryöpytyksessä.

Kaikki liittyy kaikkeen. Ei ihminen ole sektorinen olio, en minä ainakaan. Ei ole erillistä lokeroa viinanjuonnille, työnteolle, perhesuhteille, seksuaalielämälle ja näitä koskeville ongelmille. Herkkä ihminen kärsii eniten, vaikka hän saattaisi myös antaa eniten. Siksi on turha pohtia hinnankorotuksia ja kulutustilastoja. Kulutus on oire jostakin syvemmästä ongelmasta, sitä ei hinnankorotuksilla supisteta. Tai jos väliaikaisesti kaljanjuonti vähenisi, olisiko meidän omatuntomme puhtas?

Kaksinaismoralismia parhaimmillaan. Puheet eivät riitä. Joka käänneessä todetaan keskustelun tarpeellisuus, mutta anteeksi nyt ystävät kyynisyyteni: pelkkä keskustelu ei riitä. Turha viedä hyvää sanomaa uskovaistille. Näillä metodeilla emme koskaan tavoita todellisia riskiryhmiä, niitä lapsia ja nuoria, joille raittiuden ihanuus ei koskaan tule valkenemaan. Vai onko valjennut oikein meillekään?

Tutustumaan. Painukaamme Snelluun, A-klinikoille, hoitokoteihin. Tietäkäämme, minkä puolesta teemme työtä. Vai onko tosiaankin niin, että kauniimpaa on istua steriileissä toimistoissa kuin tietää, mitä oikein vastustaa. Ja toisaalta: turha on vastustaa, ellei ole reaalisia vaihtoehtoja.

Se, kenen omatunto on puhtain, heittäköön ensimmäisen kiven.

Marja Kautto

AA:n salaisuus

Suomalaisessa päihdehuollossa AA:n asema on vankka, vaikei aina tunnustettu. Ambivalenssi on usein ovin sana, millä voi kuvata monen päihdehuollon ammattilaisen suhtautumista AA:han. AA:n tulokset myönnetään, mutta usein esitetään kiivastakin kritiikkiä AA:n toimintatavoista ja periaatteista sekä erityisesti yksittäisistä AA:laisista.

Näkemyseroista ei todennäköisesti koskaan päästä, mutta ymmärtämystä voidaan lisätä. Esimerkiksi muuttaman AA:laisen tunteminen ja pintapuolinen tieto AA:n ohjelmasta eivät välttämättä ole riittävä tae AA:laisuuden ymmärtämiseen.

Lähetin pari vuotta sitten pienen asennekyselyn AA:sta muutamille päihdehuollon ammattilaisille. Vastausten yleissävy oli varovaisen myönteinen ja moni-ilmeinen. Vastaukset olivat joskus toisensa pois sulkevia näkökulmasta riippuen. Esimerkiksi joku piti AA:ta kaavamaisena, kun taas toinen kiitti selkeästä ohjelmallisuudesta. Tai kun toinen moittii AA:ta rajoittuneisuudesta, näkee